

Klíč k Theosofii
Napsala
H. P. Blavatská
THEOSOFICKÁ UČENÍ
O PŘÍRODĚ
A ČLOVĚKU
Vy tedy nepřijímáte
dobře známá vysvětlení
biologie a fyziologie
ohledně stavu snění?
Ne, nepřijímáme.
Odmítáme dokonce
hypotézy
našich psychologů,
preferujíc učení
východní moudrosti.
Věříc v sedm rovin
kosmického bytí
a stavy vědomí,
s ohledem na vesmír
nebo makrokosmos,
zastavujeme se na čtvrté
úrovni, shledávajíc
nemožným jít s jakýmkoliv
stupněm jistoty dále.
Ale s ohledem
na mikrokosmos či člověka,
volně spekulujeme
o jeho sedmi stavech
a principech.
Jak je vysvětlujete?
Ze všeho nejdřív v člověku
nalézáme dvě rozdílné
bytosti;
duchovní a fyzickou,
člověka, který myslí
a člověka, který
zaznamenává tolik těchto
myšlenek, kolik je schopen
vstřebat. Proto jej dělíme
na dvě různé přirozenosti;
vyšší nebo také duchovní
bytost, složená ze tří
„principů“ či aspektů;
a nižší nebo také
fyzická čtveřice,
složená ze čtyř -
dohromady sedm.
SEDMIČKOVÁ
POVAHA ČLOVĚKA

Myslíte tím to, čemu
my říkáme duch a duše
a člověk z masa?
Ne, to tím nemyslím.
To je staré
Platónské dělení.
Platón byl zasvěcený
a proto nemohl zacházet
do zakázaných detailů;
ale ten, kdo je obeznámen
s archaickým učením
nalezne sedm v Platónově
různých kombinacích
duše a ducha.
Byl přesvědčen, že člověk
je složen ze dvou částí -
jedné věčné, utvořené
ze stejné esence
jako Absolutno,
druhé smrtelné
a zkazitelné,
odvozující své
stavební prvky od
menších „stvořených“ Bohů.
Ukazuje, že člověk
je složen ze
(1) smrtelného těla,
(2) nesmrtelného principu
a (3) „oddělené duše
smrtelné povahy.“
To odpovídá tomu,
čemu my říkáme
fyzický člověk,
duchovní duše či duch
a zvířecí duše
(Nous and psuche).
Toto je dělení
osvojené Pavlem,
dalším zasvěceným,
který uvádí,
že je zde fyzické tělo,
které je zaseto
ve zkazitelném
(astrální duše či tělo)
a duchovní tělo,
které se rodí
v nezkazitelné substanci.
Dokonce i Jakub
souhlasí s tím samým,
když říká, že „moudrost“

(naší nižší duše)
nesestoupila seshora,
nýbrž je pozemská,
zatímco ta druhá
moudrost je nebeská.
Je natolik zjevné, že Platón
a dokonce i Pythagoras,
když hovoří
pouze o třech „principech,“
přikládají jim sedm
odlišných funkcí v jejich
různých kombinacích,
že pokud srovnáme
naše učení,
bude to zjevné.
Co Platón učí?
Hovoří o
vnitřním člověku jako
složeném ze dvou částí -
jedné nezměnitelné
a vždy stejné,
utvořené ze stejné
substance jako božstvo
a druhé smrtelné
a podléhající zkáze.
Vysvětluje, že
když se duše, psuche,
„spojí s Nous
(božský duch či substance),
dělá vše správně
a příhodně“;
ale situace je opačná,
když se spojí s Anoiá,
(chýbná, či iracionální
zvířecí duše).
Pak zde máme Manas
(nebo obecně duši)
v těchto dvou aspektech:
když se spojuje
s Anoiá (nebo Kama rupa,
nebo „zvířecí duší“
v „esoterickém Buddhismu,“)
ubírá se
k naprostému zničení,
pokud hovoříme
o osobním egu;
když se spojuje
s Nous (Atma-Buddhi)
splývá s nesmrtelným,
nehynoucím egem

a pak se jeho duchovní vědomí osoby, kterou byl, stavá nesmrtelným.

ROZDÍL MEZI DUŠÍ A DUCHEM

Kromě Platóna tu stejnou myšlenku následoval také Pythagoras. Popsal duši jako samohybnou jednotku (monad) složenou ze třech elementů, Nous (duch), phren (mysl) a thumos (život, dech či Nephesh kabalistů) přičemž tyto tři jsou shodné s naším "Atma-Buddhi," (vyšším duchem-duší), s Manas (ego) a s Kama-rupa ve spojení s nižší reflexí Manasu. To, co staří řečtí filosofové označovali jako duši, my obecně nazýváme duchem, nebo duchovní duší, Buddhi, jako prostředku Atmy (Agathonu, či Platónova svrchovaného božstva). Skutečnost, že Pythágoras a další uvádějí, že phren a thumos sdílíme se zvířaty, v tomto případě dokazuje, že tím míní nižší Manasickou reflexi (instinkt) a Kama-rupu (vášně zvířecího života) A jak Sokratés a Platón přijali vodítko a následovali je, pokud k těmto pěti, jmenovitě Agathonu (božstvo či Atma),

Psuche (duše v jejím kolektivním smyslu), Nous (duch či mysl), Phren (fyzická mysl), a Thumos (Kama-rupa či vášně) přidáme eidolon Tajemství, přízračnou formu či lidského dvojníka, a fyzické tělo, bude snadné demonstrovat, že ideje jak Pythágora tak Platóna byly s našimi identické. Dokonce i Egypťané se drželi sedmičkového dělení. Ve svém závěru učili, že duše (ego) musela projít skrze svých sedm komnat, či principů, jedny za sebou zanechala a druhé vzala s sebou. Jediným rozdílem je to, že při neustálém pomyšlení na trest za odhalení Tajemství-učení, šířili učení v hrubých rysech, zatímco my je rozebíráme a vysvětlujeme v detailech. Ale ačkoliv my dáváme světu tolik, kolik je jen legální, i v naší doktríně je více než jeden důležitý detail zatajen a mohou jej znát jenom ti, kdo studují esoterickou filosofii a jsou zavázáni k mlčenlivosti.

ŘECKÁ UČENÍ

Máme velkolepé řecké a latinské, sanskrtské a hebrejské učence. Jak to, že v jejich překladech nemůžeme nalézt nic,

co by nám dalo stopu k tomu, co říkáte? Protože vaši překladatelé nemohli snést jejich velká učení a učinili z filosofů, obzvláště Řeků, mlhavé autory, namísto mystických. Jako příklad si vezměte Plutarcha a přečtěte si, co říká o „principech“ člověka. To, co popisuje, bylo přijato literárně. Dovolte mi dát něco pro ilustraci: „Člověk“, říká Plutarch, „je složený; a mylí se ti, kdo si myslí, že je složený jen ze dvou částí. Protože si představují, že rozum (intelekt mozku) je součástí duše (horní triády), ale v tomto se mylí ne méně než ti, kdo dělají z duše součást těla, tj. ti, kdo dělají z triády součást pomíjivé smrtelné čtveřice. Protože porozumění (nous) převyšuje duši o tolik, o kolik je duše lepší a božstější než tělo. Nyní toto složení duše (psuche) a porozumění (nous) dává smysl; a s tělesnou vášní; (či thumosem, zvířecí duší) kdy jedno je počátkem či principem

požitku a bolesti
a to druhé
ctnosti a neřesti.
Z těchto třech částí
spojených a sestavených
dohromady,
dala země tělo,
měsíc duši
a slunce
porozumění
generaci lidí.“
Tato poslední věta
je čistě alegorická
a bude pochopena
pouze těmi,
kdo jsou obeznámeni
s esoterickou vědou
totožnosti
a vědí, která planeta je
napojená na který princip.
Plutarch rozděluje to druhé
do třech skupin
a činí z těla
složení
z fyzické schránky,
astrálního stínu a dechu,
či trojitou nižší část,
která byla „ze země vzata
a do země se navrácí“;
ze středního principu
a z instinktuální duše,
druhá část,
odvozená z měsíce
a skrze něj
a vždy jím ovlivněna;
a jedinou z vyšší části,
či duchovní duše,
s Atmickými
a Manasickými elementy
v sobě činí přímou
emanaci ze slunce,
které zde představuje
Agathona
svrchovaného Boha.
To je dokázáno
jeho dalšími slovy,
která zní:
„Ze smrti umíráme,
ona činí člověka
dvěma ze tří a druhého

jedním ze dvou.
Ten dřívější
je v říši
a pod pravomocí Demeter,
přičemž jméno dané
Tajemstvím, telein,
odráželo odevzdání
smrti, teleutan.
Atéňané proto také
hovořili o zemřelých
jako o zasvěcených
Demeter.
A ohledně té druhé smrti,
ta je na měsíci
či v říši Persefony.“
Tady máš naše učení,
které ukazuje člověka
sedmi-prvkového za živa;
pěti-prvkového hned po
smrti, v Kamaloka;
a tříprvkové ego,
duch-duše
a vědomí
v Devachanu.
Toto oddělení, nejdříve
„v loukách Hádesových,“
jež Plutarch nazývá
Kama-loka,
poté v Devachanu,
součástí a dílem
vystoupení při
posvátných Tajemstvích,
když kandidáti
na zasvěcení sehráli
celé drama smrti
a vzkříšení
jako oslavený duch,
pod jehož názvem
míníme Vědomí.
To je tím, co Plutarch
míní, když říká:
„A jak v terestriálním,
tak v tom druhém,
celestiálním,
Hermes přebývá.
Toto náhle
a násilně vytrhává
duši z těla;
ale Proserpina jemně
a v delším úseku

odpojuje porozumění
od duše.
Z toho důvodu
je zvána „Monogenes,
jediná zplozená,“ či spíše
„plodící jen jedno;
neboť lepší část člověka
zůstane sama,
když je jí oddělena.“
Jedno i druhé
se tak děje
podle přírody.
Je to nařízeno osudem
(Fatum nebo Karma),
že každá duše,
s rozumem (myslí) nebo bez,
když vyšla z těla, by měla
po nějaký čas, ačkoli
ne pro každého stejný,
pobývat v říši
ležící mezi zemí
a měsícem (Kamaloka).
Přičemž ti, kdo byli
nespravedliví a zhýralí
si odpykávají trest
za svá provinění;
ale dobří a ctnostní
jsou zde drženi,
dokud nejsou očištěni,
a jsou prostřednictvím
odpykání očištěni
ode všech infekcí,
kterými se mohli nakazit
od infekce těla
jako od nečistého těla,
žijící v nejjemnější
části vzduchu, zvané
louky Hádesovy,
kde musí zůstat
po určitý předem daný
a ustavený čas.
A poté, jakoby se
vraceli z potulné
výpravy, nebo
z dlouhého exilu
do své země,
okusí radost,
jakou principiálně
obdrží zasvěcení
do posvátných Tajemství,

smíšenou s trápením,
obdivem
a každého náležitou
a osobitou nadějí.“
To je blaho Nirvány
a žádný theosofista
by nemohl popsat v prostším,
avšak esoterickém jazyce,
duševní radosti Devachanu,
kde má kolem sebe
každý člověk ráj,
postavený
svým vědomím.
Ale musíš se vyvarovat
obecné chyby,
která je velmi častá
dokonce i u našich theosofů.
Nepředstavuj si,
že protože je člověk
zván sedmi-prvkovým,
pak pěti-prvkovým
a tříprvkovým, že je složen
ze sedmi, pěti, či třech entit;
nebo, stejně dobře vyjádřeno
theosofickým autorem,
slupky, které se mají
oloupat, jako u cibule.
„Principy“,
jak bylo již řečeno,
chrání tělo, život
a astrální eidolon,
kdy všechny tyto
se v okamžiku smrti
rozptýlí, jsou jednoduše
aspekty a stavy vědomí.
Je pouze jeden skutečný
člověk, přetrvávající
skrze cyklus života
a nesmrtelný v jádru,
pokud není ve formě
a to je Manas,
člověk s myslí
či ztělesněné vědomí.
Ale co je Devachan?
„Země bohů“ literárně;
podmínka, stav
duševní blaženosti.
Filosoficky,
duševní podmínka,
podobná, ale mnohem

živější a reálnější,
než nejživější sen.
Je to stav po smrti
většiny smrtelníků.